

רשומות

הצעות חוק

26 ביוני 2000

2888

כ"ג בסיון התש"ס

עמוד

452

הצעת חוק זכויות התלמיד, התש"ס-2000

תיקונים עקיפים:

חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000

חוק לימוד חובה, התש"ט-1949

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת:

הצעת חוק זכויות התלמיד, התש"ס-2000*

1. חוק זה מטרתו לקבוע עקרונות לזכויות התלמיד תוך שמירה על ייחודם של מוסדות החינוך לסוגיהם השונים כמוגדר בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949, בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953, ובחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988 (להלן – החוקים).
2. בחוק זה –
- "הועדה" – ועדת החינוך והתרבות של הכנסת;
- "הורים", "ילד" ו"נער" – כהגדרתם בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949;
- "המנהל הכללי" – המנהל הכללי של משרד החינוך;
- "מנהל המחוז" – מנהל לשכה מחוזית של משרד החינוך;
- "השר" – שר החינוך;
- "תלמיד" – מי שלומד במוסד חינוך.
3. כל ילד ונער במדינת ישראל זכאי לחינוך בהתאם להוראות חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, חוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953, וחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988.
4. (א) הוראות חוק זה יובאו לידיעת התלמידים והוריהם, כפי שיקבע השר באישור הועדה.
- (ב) הוראות המנהל הכללי למנהלי מוסדות החינוך וכן כל הוראות הניתנות על ידי מנהלי מוסדות החינוך, ברבר זכויות וחובות תלמידים לרבות כללי המשמעת, יפורסמו ויועברו לידיעת התלמידים והוריהם בדרך שיקבע השר, באישור הועדה.
5. (א) רשות חינוך מקומית, מוסד חינוך או אדם הפועל מטעמם, לא יפלו תלמיד מטעמים ערתיים, מטעמים של רקע חברתי או כלכלי, או השקפה פוליטית בין של הילד ובין של הוריו בכל אחד מאלה:
- (1) רישום תלמיד וקבלתו;
- (2) קביעת תכניות לימודים ומסלולי קידום נפרדים באותו מוסד חינוך;
- (3) קיום כיתות נפרדות באותו מוסד חינוך.
- (ב) העובר על הוראות סעיף זה, דינו – מאסר שנה או קנס, כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.⁴

דברי הסבר

1. החובה לפרסם את הוראות מנכ"ל משרד החינוך ואת הוראות מנהלי מוסדות החינוך (סעיף 4).
2. החובה לעודד ולא למנוע הקמת מועצת תלמידים בכל מוסד חינוך (סעיף 13).
- חוק זה בא להסדיר ולקבוע את זכויות התלמיד במסגרת מוסד החינוך שבו הוא לומד. הוא משקיף על חוקי החינוך השונים מנקודת מבט של התלמיד.
- חוק זה קובע כמה הסדרים חדשים המהווים שינוי בתפיסה הקיימת היום. בין השאר מוצעות ההוראות האלה:

* הצעת חוק מס' 1039/ב, הועברה לוועדה ביום ה' בשבט התש"ס (12 בינואר 2000).

1 ס"ח התש"ט, עמ' 287.

2 ס"ח התשי"ג, עמ' 137.

3 ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.

4 ס"ח התשל"ז, עמ' 266.

הרחקת תלמיד
ממוסד חינוך

6. (א) הרחקת תלמיד ממוסד החינוך לצמיתות והעברתו למוסד אחר, על פי החלטת מוסד החינוך, תיעשה רק לאחר שניתנה לתלמיד ולהוריו הזדמנות להשמיע את טענותיהם; לענין סעיף זה, יראו מתן הזדמנות לתלמיד ולהוריו להשמיע את טענותיהם – אם הזמנו שלוש פעמים בדיון ולא הופיעו; השר יקבע כללים באישור הועדה לענין זה.

(ב) החלטת מוסד החינוך בדבר הרחקת תלמיד, תהיה בכתב ומנומקת.

(ג) מיד לאחר קבלת החלטת ההרחקה יודיע מנהל מוסד החינוך להורי התלמיד ולתלמיד כי הם רשאים לערור בכתב, בתוך 14 ימים מיום שהומצאה להם החלטת מוסד החינוך, על החלטת מוסד החינוך לפני ועדת שימוע שהוקמה כאמור בסעיף 7.

(ד) הוגש ערר כאמור, לא יורחק התלמיד אלא לאחר קבלת החלטת הועדה.

(ה) הערר יוגש בהתאם להוראות שקבע השר.

ועדת שימוע

7. (א) בכל מחוז תוקם ועדת שימוע וזה הרכבה:

(1) מנהל המחוז אשר במחוזו מצוי מוסד החינוך, והוא יהיה היושב ראש;

(2) נציג הארגון שאליו משתייכים רוב המורים במוסד החינוך, כפי שקבע הארגון;

(3) נציג ועד ההורים הארצי מתוך רשימה שיקבע ועד ההורים – אם ביקש זאת המערער;

(4) ראש מועצת תלמידים מחוזית – אם ביקש זאת המערער, ואם קיימת במחוז מועצת תלמידים מחוזית.

(ב) ההחלטה בדבר הרחקת התלמיד ממוסד החינוך תינתן על ידי מנהל המחוז לאחר ששמע את הורי התלמיד ואת התלמיד, אם רצו בכך, ולאחר שמנהל המחוז שמע את דעות הנציגים בוועדה; החלטת מנהל המחוז תהיה בכתב ומנומקת.

ערעור

8. החלטת מנהל המחוז בדבר הרחקת תלמיד ממוסד חינוך והעברתו למוסד חינוך אחר ניתנת לערעור לפני בית המשפט לענינים מינהליים.

אמצעי משמעת

9. כל תלמיד זכאי לכך שהמשמעת במוסד החינוך תונהג באופן ההולם את כבוד האדם ובכלל זה הוא זכאי שלא ינקטו כלפיו אמצעי משמעת גופניים או משפיליים.

הזכות להיבחן
בבחינות בגרות

10. כל תלמיד יהיה זכאי להיבחן בבחינת בגרות ממשלתית אלא אם כן לא עמד התלמיד בתנאים שקבע השר באישור הועדה.

סייג לענישה

11. מוסד חינוך לא ינקוט אמצעי ענישה נגד תלמיד בשל מעשה או מהדל של הוריו.

ד ב ר י ה ס ב ר

החלטת ההרחקה תיקבע בידי מנהל המחוז לאחר ששמע את הורי התלמיד, את התלמיד ואת הועדה. על החלטת מנהל המחוז יהיה אפשר לערער לפני בית משפט לענינים מינהליים (סעיף 8).

עוד מוצע לקבוע כי כל תלמיד זכאי לגשת לבחינת הבגרות אם עמד בתנאים שקבע השר (סעיף 10).

שינוי בתפיסה הקיימת היום בא לידי ביטוי בשינוי הליך הרחקתו לצמיתות של תלמיד ממוסד חינוך.

מוצע כי לתלמיד ולהוריו תהיה זכות ערר על החלטה להרחיקו לצמיתות ממוסד החינוך, לפני ועדה שהרכבה נקבע בחוק זה (סעיפים 6 ו-7).

⁵ ס"ח התש"ס, עמ' 192.

- מימוש זכויות 12. מוסד חינוך לא ימנע מתלמיד לממש את זכויותיו המוגדרות בחוק זה.
- מועצת תלמידים 13. מוסד החינוך יעודד הקמת מועצת תלמידים ולא יעשה כל פעולה למנוע את הקמתה; מסגרת פעילותה תיקבע בהוראות המנהל הכללי.
- חובת סודיות 14. מי שהגיע אליו מידע עקב מילוי תפקיד שהוטל עליו לפי חוק זה, לא יעשה בו כל שימוש אלא לצורך ביצוע אותו תפקיד.
- עונשין 15. מי שהגיע אליו לפי חוק זה מידע לגבי תלמיד אשר חלה לגביו חובת סודיות, ועשה בו שימוש או גילה אותו לאחר, במידה העולה על הנדרש לביצוע הוראות חוק זה, דינו – מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
- ביצוע ותקנות 16. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא יתקין, בתוך 6 חודשים מיום פרסומו של חוק זה, תקנות לביצועו, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת.
- שמירת דינים 17. הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין אחר ולא לגרוע ממנו.
- תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים 18. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000⁵, בתוספת השניה, בסופה יבוא:
"10) ערעור לפי סעיף 8 לחוק זכויות התלמיד, התש"ס-2000."
- תיקון חוק לימוד חובה 19. בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949, סעיף ג3 – בטל.
- הוראה מיוחדת 20. הוראות חוק זה יובאו לראשונה ליריעת התלמידים והוריהם כאמור בסעיף 4, בשנת הלימודים התשס"א ובחודש הראשון שלאחר קבלתו של חוק זה.

חבר הכנסת סילבן שלום